

De toekomst van het Joodse volk

Ds. W. Visscher – Romeinen 11 vers 25 en 26

Zingen: Lofz. Zacharias vers 1

Lezen: Romeinen 11: 25-36

Zingen: Psalm 122: 2 en 3

Zingen: Psalm 130: 4

Zingen: Psalm 131: 4

Gemeente, we zijn samen in de kerk om naar Gods Woord te luisteren. Zojuist zijn u de Tien Geboden gelezen: *Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb* (Ex.20: 2). Die woorden heeft God Zelf gesproken op de Sinai na de uittocht – nu zo’n vijfendertig eeuwen geleden – en we horen die woorden iedere zondag weer opnieuw. Het is ook een boodschap voor vandaag. Die woorden heeft Hij vast laten leggen in de Bijbel, opdat we daar ook vandaag nog aan herinnerd zullen worden: er is een God in de hemel, Die over deze wereld regeert en alle dingen bestuurt. In de tweede plaats zijn we hier ook samen gekomen om, in verband met het Joodse volk, voorbede voor hen te doen en daarbij stil te staan.

Eerst wil ik duidelijk maken waarom het belangrijk is om daar aandacht aan te geven. Sommige mensen denken dat we aandacht aan Israël geven, omdat dat volk op dit moment in een geweldig aangrijpende oorlog verkeert. En dat is zeker waar, Israël moet strijd leveren op zeven fronten en het is niet eenvoudig om daarin staande te blijven. Vooral ook omdat de Westerse wereld daar heel merkwaardig op reageert. Afwijzend zelfs en dat maakt het heel erg moeilijk voor de Joodse mensen in Israël en ook voor de leiders aldaar.

Maar er zijn nog negenenveertig andere gebieden in de wereld, waar ook erg veel oorlog is, althans volgens de opgave van ‘Artsen zonder grenzen’. In Oekraïne sterven meer mensen dan in dat kleine gebiedje in Israël. We moeten dus bedenken dat er nog heel veel andere gebieden in de wereld zijn, waar kinderen sterven door oorlogsgeweld, door honger en door weet ik wat allemaal meer. Maar dat er een oorlog wordt gevoerd is niet de diepste reden waarom we aandacht besteden aan het volk Israël.

Het is ook niet zo dat het volk Israël, ten opzichte van veel andere volken, allerlei bijzondere dingen zou doen waar we heel verwonderd over zijn. Het is dus niet de huidige realiteit die ons in de eerste plaats in de kerk stil doet staan bij Israël. Het gaat er ons om wat de Bijbel zegt over het Joodse volk. Daarom geven we in de kerk aandacht aan Israël.

In de eerste plaats heeft dat een historische reden. Vanaf Abraham – dat is nu ongeveer vierduizend jaar geleden – heeft God dat volk willen gebruiken. God heeft de belofte gegeven dat uit dat volk de Messias zou voortkomen. En dát is wel belangrijk. Maria is

een Jodin geweest. De eerste predikers van het Evangelie waren Joodse mensen. In die boodschap van het Evangelie gaat dus in vervulling, wat God al vierduizend jaar geleden tegen Abraham zei: *en in u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden* (Gen12:3). U zult tot een zegen zijn voor heel de wereld. Dat is ook gebeurd door de geboorte van de Heere Jezus en dat is verkondigd door de eerste predikers van het Evangelie. Dat is de eerste reden om aandacht te besteden aan Israël: een historische reden, een heilshistorische reden. Zó was Gods weg, en zó is Gods weg door de geschiedenis.

In de tweede plaats – en dat is nog belangrijker – geven we aandacht aan Israël omdat er in de Bijbel veel beloften voor Israël staan. En als God iets belooft, gaat het ook gebeuren. God heeft beloften gegeven met het oog op het heil van zondaren. De Bijbel zegt bijvoorbeeld dat iedereen die in de gekruisigde Christus gelooft, vergeving van zonden ontvangt en het eeuwige leven. Dat belooft God. Dat noemen we ‘de beloften van het Evangelie’. Ieder die dat niet gelooft, heeft het eeuwige leven dus niet. Er staan daarnaast ook beloften in de Bijbel voor het volk Israël. Dat zijn beloften die, voor zover we dat nu kunnen zien, nog vervuld moeten worden. Dat rechtvaardigt toch wel bijzondere aandacht voor het volk Israël. Dat is dus ook een teken van Gods bemoeienis met deze wereld.

Er was ooit eens een koning, die in een wat arrogante en hoogmoedige bui tegen zijn raadsheren zei: Geef mij eens een argument dat God bestaat. Kennelijk twijfelde hij daaraan. En toen zei iemand: het volk Israël! Hoe vaak is er al niet geprobeerd om dat volk uit te roeien? De farao heeft dat geprobeerd en het lukte hem ook bijna. Haman heeft dat geprobeerd, maar God heeft zijn plan verijdeld. Hitler heeft het geprobeerd in de vorige eeuw. Hij heeft meer dan de helft van het Jodendom uitgeroeid, van de tien miljoen Joden zijn er zes miljoen vermoord. Maar het is hem niet gelukt om de Joden uit te roeien.

Waarom dan niet? Omdat er nog beloften staan in de Bijbel voor het Joodse volk en omdat God Zijn beloften gestand doet. Dus: de diepste reden, waarom wij aandacht geven aan Israël, is Gods belofte voor Israël. Zult u dat altijd onthouden?

Ik hoop niet dat u mij dat kwalijk neemt, maar als ik de Klaagmuur in Jeruzalem zie met die biddende Joden met hun hoeden op, dan raakt mij dat. Ik denk aan wat de apostel Paulus zegt in 2 Korinthe 3 vers 15 en 16: *Maar tot den huidigen dag toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart* – dus niet op hun gezicht, zoals bij Mozes in het Oude Testament, maar op hun hárt. De tekst gaat dan verder: *Doch zo wanneer het tot den Heere zal bekeerd zijn, zo wordt het deksel weggenomen*. De Joden hebben een deksel op hun hart, dat doet veel verdriet. Ze hebben de Heere Jezus niet lief; dat is het ergste.

Gemeente, hebt u de Heere Jezus lief? Heb jij de Heere Jezus lief? Heb je Hem nodig gekregen in het leven? Want daar gaat het tenslotte wel om, in het licht van die grote eeuwigheid.

We gaan nu stilstaan bij wat de Heere over Israël en aangaande óns heil en onze zaligheid in de Bijbel heeft beloofd. Ik neem u mee naar Romeinen 11 en lees u uit dat hoofdstuk de bekende verzen 25 en 26 voor.

Daar schrijft de apostel Paulus het volgende:

Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij (opdat gij niet wijs zijt bij uzelf), dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, totdat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn. En alzo zal geheel Israël zalig worden; gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.

Gemeente, deze verzen gaan over ‘de toekomst van het Joodse volk’. We letten op drie gedachten:

1. Een aangrijpende verharding (vers 25). Paulus schrijft het letterlijk: *dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is.*
2. Een gegronde belofte: *Alzo zo geheel Israël zalig worden.* Omdat er in het Oude Testament, in Jesaja 59 vers 20, geschreven stond: *De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.*
3. Een heerlijke lof. Dat zien we aan het einde van het hoofdstuk, als de apostel in vers 33 eindigt met: *O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!*

Gemeente, de tekst brengt ons bij de brief van Paulus aan de Romeinen. Dat is een heel belangrijke brief. U zou er goed aan doen om die brief één keer, maar liever meerdere keren per jaar, rustig door te lezen. Deze brief wordt door de Statenvertalers een sleutel genoemd ‘tot het verstaan van de hele Heilige Schrift’.

Als je een huis binnen wilt gaan, moet je door de deur en daar zit meestal een slot op. Je moet een sleutel hebben om die deur open te krijgen. De Statenvertalers noemen de Bijbel als het ware een huis met een deur. Om die deur open te krijgen, heb je de Romeinenbrief nodig. Anders zult u de Schriften niet goed verstaan.

Ook in onze belijdenis wordt dit uitgangspunt gehanteerd. Wij lezen de Bijbel in het licht van het Nieuwe Testament, en vooral wat ons is geopenbaard in de brieven van de apostel Paulus. Kijkt u maar in de Dordtse Leerregels. Daar ziet u dat ook terug, want daar wordt voortdurend geciteerd uit de brieven van de apostel Paulus. In de Romeinenbrief komt de Godsopenbaring als het ware tot zijn hoogtepunt in het Nieuwe Testament.

Het begin van de Romeinenbrief gaat over: ‘rechtvaardig voor God’. Daar schrijft Paulus over in Romeinen 1 vers 16 en 17. Hij zegt: Ik schaam mij niet voor het Evangelie. Weer een gedachte om over na te denken. Waarom zou je je nu schamen voor het Evangelie? Ja, maar daar had Paulus wel last van. Want welke boodschap bracht hij nu eigenlijk? Hij bracht de boodschap dat er heil en redding was, aan Romeinen en aan Grieken. En toen zeiden die mensen: Nou, dat vinden we interessant, vertel er eens meer over. Toen zei Paulus: Er is in Judea, in de tijd van Pilatus, iemand gestorven, Die Jezus

heette. Hij is aan het kruis gestorven, maar ook weer opgestaan. En deze Jezus is de Enige, Die ons heil kan brengen.

Wat dachten die Griekse wijsgeren op de Areopagus, toen ze dat hoorden? Die man is niet goed bij zijn hoofd. Iemand, Die Zich laat kruisigen en daarna weer opstaat ... Is dat nu het heil van de wereld? Ze zeiden: *Wat wil toch deze klapper* (deze praatjesmaker) *zeggen?* (Hand.17:18).

En dan zegt Paulus: Ik schaam me er helemaal niet voor om een praatjesmaker genoemd te worden. *Want ik schaam mij des evangelies niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft, eerst de Jood en ook de Griek* (Rom.1:16). Zo heeft Paulus zijn boodschap gebracht en steeds opnieuw gepredikt: *Jezus Christus, en Dien gekruisigd* (1 Kor.2:2).

Gemeente, Wie moet u nu redden? Wie moet u nu verlossen? Beginnen wij niet vaak bij onszelf, bij onze zorgen en problemen? Wie moet u nu verlossen van de dood? Er is er maar Eén, hoor, Die dat kan, en dat is de Zaligmaker, Die gestorven is en nu leeft. Waarom is de Heere Jezus nu de enige Redder? Nou, omdat Hij de schuld, die wij bij God hebben, betaald heeft en omdat Hij de dood heeft overwonnen. Eenieder die nu door het geloof met deze Zaligmaker verenigd wordt, die deelt ook in Zijn goederen. Die deelt in wat Hij heeft verworven. Maar ... iedereen die Hem in ongeloof afwijst, deelt daar niet in. Of hij nu een Jood is of een heiden. Dat is de kern van het Evangelie.

In de eerste acht hoofdstukken van de Romeinenbrief heeft Paulus dat allemaal uitgelegd, met alles wat daarmee samenhangt. Dan komt hij bij Romeinen 9, 10 en 11. U moet weten dat Paulus op zijn zendingsreizen altijd de gewoonte had om eerst naar de synagoge te gaan, naar de Joden, om daar het Evangelie uit te dragen van de gekruisigde en opgestane Christus. Hij is de vervulling van heel het Oude Testament. Paulus preekte daar dat er alleen heil is in Jezus Christus. Wie in Hem gelooft, is behouden; wie niet in Hem gelooft, gaat verloren.

Sommige van de Joden in de synagogen namen dat aan, maar velen van hen verwierpen deze boodschap. Dat was voor Paulus een ondoorgrondelijk raadsel. Hoe kan dat nu? Hoe kan het toch dat de nakomelingen van Abraham, de besnedenen, aan wie God al eeuwenlang geleden die heilsbelofte had gegeven, niet willen horen? Hoe komt het toch dat ze, nu Jezus is gekomen, Hem niet willen aannemen? Paulus zegt in het begin van Romeinen 9 dat het hem tot grote droefheid is en zijn hart een gedurige smart. Dat was de ervaring van de apostel Paulus. Dat heeft hij dus meegemaakt op zijn zendingsreizen. Iedere keer opnieuw lezen we in het boek Handelingen over het verzet van de Joden tegen de prediking van Christus, de Gekruisigde.

Daar gaat Paulus in Romeinen 9-11 over schrijven: Hoe komt dat toch? In Romeinen 9 geeft Paulus aan dat dit heeft te maken met Gods verkiezing: *Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat* (Rom.9:13). God bestuurt alles, en daar vindt Paulus rust in, rust in Gods welbehagen. In hoofdstuk 10 gaat hij het hebben over de prediking. Als we horen over de uitverkiezing krijgen we al snel het idee dat de deur van de genade op een kiertje staat. Dat er maar heel weinig mensen zalig worden, en dat God ... Nee, zegt Paulus, hoor maar eens: *Maar tegen Israël* – dus tegen het Joodse volk – *zegt Hij: De gehele dag*

heb Ik Mijn handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk

(Rom.10:21). De uitverkiezing is geen enkele belemmering om de boodschap van het Evangelie te prediken. Daarin strekt God Zijn handen uit naar Zijn volk Israël. En dan komt Romeinen 11. Dit gaat over het Joodse volk. Als we in dit hoofdstuk over 'Israël' lezen, moet u steeds denken aan het Joodse volk. Het Joodse volk, vanaf de Pinksterdag tot op de dag van vandaag. Israël, het Joodse volk. Het overgrote deel woont nu in Israël en in de Verenigde Staten, verder zijn de Joden verspreid over de hele wereld. Alles bij elkaar zo'n twintig miljoen mensen.

Romeinen 11 bestaat uit drie delen. Het eerste deel wordt gevormd door vers 1 tot en met 10. Daar begint Paulus met duidelijk uit te spreken dat God Zijn volk Israël niet verstoten heeft: dat zij verre! En dan zegt hij: ondanks al die tegenstand van Israël is er toch nog een overblijfsel. We lezen in vers 5: *Alzo is er dan ook in deze tegenwoordige tijd* – nu, ongeveer in het jaar 60 na Christus – *een overblijfsel geworden, naar de verkiezing der genade*. Paulus heeft ongeveer in het jaar 60 na Christus de brief aan de Romeinen geschreven.

Hoewel de meerderheid van de Joden de boodschap van het Evangelie verwerpt, blijft er toch een overblijfsel. Paulus hoort zelf ook bij dat overblijfsel. Hij zegt: *want ik ben ook een Israëliet, uit het zaad Abrahams, van de stam Benjamin* (Rom.11:1). In Handelingen 9 lezen we over zijn bekering. Hij dacht dat Jezus van Nazareth een verleider was. Iemand Die gedood moest worden, geëxecuteerd. Maar daar, op de weg naar Damascus, kwam hij erachter: Jezus wás geen Verleider. Hij is wél de Messias. Wat was dat een enorme schok! In één keer gaan zijn ogen open: Jezus is de Messias! U begrijpt direct ook dat hij drie dagen niet at. Hij ziet zijn enorme schuld, omdat hij zich zo sterk heeft verzet tegen de Messias. Maar de Heere zendt Ananias. Dan worden zijn ogen geopend en hij wordt gedoopt – zijn zonden afgewassen – en is hij een prediker geworden van het Evangelie. Paulus behoorde dus zelf bij dat overblijfsel, net als Petrus en Johannes, en de drieduizend op de Pinksterdag. Dat waren voor het overgrote deel Joden – die hoorden bij het overblijfsel.

Het tweede deel van Romeinen 11 loopt van vers 11 tot en met vers 24. In dit gedeelte richt Paulus zich tot de heidenen. In Romeinen 1 vers 16 en 17 staat: *Eerst den Jood, en ook den Griek*. Met de Griek worden de heidenen bedoeld. Onder de heidenen had Paulus heel veel zegen, in Efeze en in Korinthe. Overal ontstonden in dat grote Romeinse Rijk kleine gemeenten waar het licht ging branden. Niet dat het er onmiddellijk duizenden waren. Nee, het begon in Efeze en Korinthe maar klein. Overal begonnen kleine lichtjes te branden. Paulus ziet dat. In dat grote Romeinse Rijk met zijn miljoenen inwoners, en in die grote stad Rome met zijn vele inwoners, daar ontsteekt God tien, twintig, vijftientwintig mensen en die gaan branden als lichten in de duisternis. Daar is Paulus diep verwonderd over.

Paulus zegt in dit gedeelte tegen de heidenen die christen zijn geworden dat ze niet moeten neerkijken op de Joden. Dat zegt hij bijvoorbeeld ook in vers 19 en 20. Dan zegt hij: *Gij zult dan tegen mij zeggen: De takken – dus de Joodse mensen – zijn afgebroken, opdat ik zou ingeënt worden*. De takken zijn afgebroken, opdat wij heidenen een gelovige zouden worden. Ja, dat klopt, zegt Paulus, kijk maar in vers 20: *Het is wel*; daarmee

bedoelt hij: dit is ook zo. *Het is wel; zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Weest dan niet hooggevoelend, maar vrees.* De heidenen moeten door het ongeloof van de Joden dus niet hoogmoedig worden, maar vrezen, vervuld worden met ontzag en verwondering. Ze moeten verwonderd zijn dat God naar hen heeft omgezien.

En dan komt het derde en laatste deel van Romeinen 11. We hebben eerst gezien dat er nog een overblijfsel is, naar de verkiezing der genade. In de tweede plaats zagen we een waarschuwing naar de bekeerde heidenen om zich niet te verheffen boven de ongelovige Joden.

Paulus eindigt het hoofdstuk met een verborgenheid. Dat begint in vers 25: *Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij (opdat gij niet wijs zijt bij uzelf).* Heidense gelovigen, Joodse gelovigen, gemeente van Rome, ik wil niet dat jullie deze verborgenheid onbekend is.

Een verborgenheid is iets wat nu nog in Gods Raad ligt, wat God in Zijn grote plan heeft voorgenomen. Maar, zo zegt Paulus: die verborgenheid ga ik jullie nu vertellen. Als u dat woord 'verborgenheid' leest in de Bijbel, moet u niet denken aan geheimzinnigheid, aan iets wat mysterieus is. Nee, dan moet u denken aan iets wat in Gods raad is besloten, maar dat vanaf nu bekend wordt en dan ook in vervulling gaat. Wat God in eeuwigheid heeft besloten, die verborgenheid, moet niet onbekend blijven. Paulus gaat die nu bekendmaken. Hij mag het als een gezant van Christus openbaren.

Wat is dan de inhoud van dat raadsbesluit van God? En dan komen we bij ons eerste punt, namelijk dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is.

1. Een aangrijpende verharding

Ja, dat is een heel aangrijpend punt: *dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is* (Rom11:25). Paulus heeft dat meegemaakt op al zijn zendingsreizen, in Antiochië, in Thessalonica, in Korinthe en ten slotte ook in Rome. Sommigen zijn het met de boodschap van het Evangelie eens, anderen verzetten zich ertegen.

Iedere keer weer zien we verharding tegen die boodschap van de Heere Jezus, want dat is het Evangelie. Daarin staat immers de Persoon van de Heere Jezus centraal. Hij is het Die gestorven is voor de zonden, Die is opgestaan tot onze rechtvaardigmaking. Maar de boodschap van die Persoon werd niet aanvaard. Die stuitte af op de hardheid van het hart. Dat is de verharding, die voor een deel over Israël, over het Joodse volk, gekomen is.

Gemeente, dat moet ons tot bezinning brengen, ook vandaag. Ja, de verharding kan ook in uw of jouw leven toeslaan. We zijn van nature zondige mensen. Als God het niet tegenhoudt, verharden we ons onder de boodschap van het Evangelie. Verharding betekent dat we God rustig kunnen laten praten, en zeggen: *Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust* (Job21:14).

Het is een praktijk die Paulus tegenkwam, een praktijk die ook Petrus tegenkwam. Verharding is ook iets wat je bij jezelf waarneemt, waaraan de Heilige Geest ons ontdekt. *De verharding is voor een deel over Israël gekomen.*

Daar heeft Paulus verdriet over gehad. Hij zei niet: Nou ja, wat maakt mij het uit ... Nee, dat zei hij niet. Integendeel, wat schrijft hij in Romeinen 9 vers 1 en 2? *Ik zeg de*

waarheid in Christus, ik lieg niet (...), dat het mij een grote droefheid, en mijn hart een gedurige smart is.

Gemeente, als je mensen ziet wandelen, los van Christus, richting hun eeuwig verderf, moet ons dat een grote droefheid en een gedurige smart zijn.

Hebt u ook weleens bij uzelf waargenomen wat er leeft op de bodem van uw hart? Dat God wel goed is, maar nu even niet. Dát is een mens, dat is een gevallen mens; of hij nu een Jood is of een heiden. En hoe is het met ons?

Zelfs als we bekeerd zijn maar het geloof niet functioneert, kan God zeggen wat Hij wil, maar het komt gewoon niet binnen. Toen David gezondigd had met Bathseba, was er heel wat nodig om hem weer op zijn plek te brengen. Dat is ook verharding. Wat moeten we toch waakzaam zijn en blijven dat de verharding ook niet over ons heen komt.

Hoe blijven we waakzaam? We moeten de middelen gebruiken, die God geeft om die verharding te bestrijden en te voorkomen. Veel lezen in de Bijbel, de knieën buigen en bidden tot God. Naar de kerk komen en goed luisteren.

Dat is mijn eerste punt, een aangrijpende verharding. We gaan naar onze tweede gedachte, een gegronde belofte. Want er staat in vers 25: *Totdat (...)* – en dan staat er in vers 26 – *en alzo zal geheel Israël zalig worden.*

Maar eerst gaan we zingen. We doen dat uit Psalm 130, en daarvan het vierde vers:

Hoopt op den HEER', gij vromen;
Is Israël in nood,
Er zal verlossing komen;
Zijn goedheid is zeer groot;
Hij maakt, op hun gebeden,
Gans Israël eens vrij
Van ongerechtigheden;
Zo doe Hij ook aan mij!

2. Een gegronde belofte

Gemeente, we hebben in de eerste gedachte gehoord dat de verharding voor een deel over Israël is gekomen. Maar dan schrijft Paulus verder in vers 25: *Totdat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn.* Dat betekent dat die verharding een grens heeft: totdat Er is een periode dat de verharding van Israël zichtbaar en merkbaar is. Maar, zegt Paulus hier, er zal ook een moment komen dat die verharding van Israël zal worden weggenomen. Paulus zegt het ook in 2 Korinthe 3:16: *Doch zo wanneer het tot de Heere zal bekeerd zijn, zo wordt het deksel (op hun hart) weggenomen.*

Dat gebeurt persoonlijk als Joodse mensen tot bekering komen. Denkt u maar aan Isaïac da Costa en Abraham Capadose, die beiden tot bekering kwamen en gedoopt werden. Dat zijn mensen uit onze geschiedenis. Maar vandaag zijn ze er nog: Messiasbelijdende Joden. Het zijn er niet zoveel in Israël, maar ze zijn er wel.

Maar Paulus zegt hier: *Totdat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn.*

Totdat ... Als de volheid van de heidenen, het volle getal van de uitverkorenen, wordt verzameld – dán komt er een tijdstip dat God Zich weer zal wenden tot Israël. Want Zijn beloften zijn onberouwelijk. Wat Hij aan Abraham beloofd heeft over de nakomelingen van Abraham, blijft staan.

En dán, zegt Paulus in vers 26 – dan komt hij bij de verborgenheid – *En alzo*, in die weg ... Het Evangelie gaat van Israël naar de heidenen en veel heidenen komen tot bekering. De uitverkoren heidenen worden verzameld. Maar dat is niet het einde. Paulus zegt dat er nog wat zal gebeuren met het Joodse volk. Wat dan? *En alzo zal geheel Israël zalig worden* (Rom11:26).

Gemeente, Paulus heeft in het begin van dit hoofdstuk gesproken over een 'overblijfsel'. Hij waarschuwt dat de takken – daar bedoelt hij de Joden mee – worden afgehouden. Maar hier aan het eind van het hoofdstuk openbaart Paulus deze verborgenheid: in die weg van de verzameling van de heidenen tot de gemeente Gods, zullen er ook uit Israël zalig worden, zelfs 'geheel Israël'. In die weg zal God Zich dus nog een keer laten zien en zal Hij Zijn almachtige kracht van genade tonen in het Joodse volk.

Het woord 'zalig worden' betekent: gered, behouden worden, verlost worden. Of je nu Jood bent of heiden, dat hebben wij allemaal nodig. Dat is ook de boodschap van het Evangelie. Het Evangelie is in de kern eigenlijk heel eenvoudig, maar de acceptatie is voor u en voor mij onmogelijk. Daarom hebben we Gods Geest nodig.

Het Evangelie betekent dat God heel slechte mensen, zondaren, opzoekt. Nou, ik vind mijzelf helemaal niet zo slecht en ik wil ook niet opgezocht worden. Maar de Heilige Geest overtuigt ervan, dat ik wél slecht ben en opgezocht móét worden. Anders ga ik, en gaat u verloren. Dat is het Evangelie, het Evangelie van zalig worden, van gered worden. 'Redding' betekent dat we voor God kunnen bestaan. Dat is de rechtvaardiging voor God: dat ik recht sta voor God.

In onze tekst zegt Paulus dat '*geheel Israël*' zalig zal worden, gered zal worden. Wat wordt er met '*geheel Israël*' bedoeld? Daar zijn boekenkasten vol over geschreven. We houden het gewoon bij de kanttekeningen van de Statenvertaling. We nemen de kanttekeningen erbij, en die zeggen: Geheel Israël, 'dat is, niet enige weinigen, maar een zeer grote menigte, en gelijk als de ganse Joodse natie'.

Dat is de gedachte van de Statenvertalers: dat er nog een volksbekering zal komen van het volk Israël, dat er onder de Joden als teken van de eindtijd nog een grote herleving zal plaatsvinden. Dan zullen ze inzien dat het Jodendom met zijn wetten en zijn regels niet de juiste weg is, maar dat er maar één Weg is: het geloof in de Heere Jezus Christus. Ze zullen inzien dat Hij inderdaad de ware Zaligmaker is. Net zoals Paulus dat ontdekte op de weg naar Damascus. Dan zal het deksel van hun hart worden weggenomen. Dat zullen er dan héél veel zijn; net zoals op de Pinksterdag. Dat zal toch een heerlijk wonder zijn!

Bij de Klaagmuur scheuren ze dan niet meer hun kleren, maar hun hart als de Heere Jezus daar in Israël heerschappij krijgt. Dat is ook het wonder van de eerste Messias-belijdende gemeenten: dat er Joodse mensen zijn die de Heere Jezus als hun Zaligmaker gaan belijden en gedoopt worden in de Naam van de drie-enige God.

Geheel Israël zal zalig worden. De oude stam komt weer tot bloei. Is dat geen teken van heil, een teken ook van hoop voor de toekomst?

Als er nu een Jood bekeerd wordt is dat al een vervulling van deze Bijbelse boodschap. Daarom hebben we ook werk in Israël te doen, opdat onder de Joodse mensen het Evangelie gehoord zal worden en ze de Persoon van de Middelaar zullen aannemen.

Dat is de verwachting voor het volk van Israël. Sommige van onze oudvaders hebben er ook over geschreven. Boston, bijvoorbeeld, heeft erover gepreekt en ook Van der Groe. Er was in hun hart ook een diep verlangen dat ze de bekering van Israël mochten meemaken.

De Schotse predikant Robert Murray MacCheyne is zelfs naar Israël gegaan om zending te bedrijven. MacCheyne, dat is de dichter van dat bekende lied: Eens was ik een vreemdeling voor God en mijn hart, ik kende geen schuld, ik gevoelde geen smart ... Geheel Israël zal zalig worden, zegt Paulus. Dat mag ons wel met hoop en verwachting vervullen. Daarom mogen we ons betrokken weten op dat volk van Israël, vanwege de beloften voor dat volk in de Bijbel. En wat God gezegd heeft, gaat gebeuren.

En dan, Paulus zegt er nog wat bij. Want hoe weet Paulus dit? Het klinkt wel indrukwekkend dat je zegt dat geheel Israël zalig zal worden, maar waarop is deze uitspraak gegrond? Hoe weet je dat nou?

Nou, zegt Paulus, dat zal ik u vertellen. Het staat in de profetieën van Jesaja. Dat is dus de Bijbelse fundering van zijn uitspraak. Gelijk geschreven is Paulus citeert Jesaja 59 vers 20: *De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob* (Rom11 :26). Paulus zegt eigenlijk: Lees uw Bijbel. Daar kunt u het gewoon vinden. Daar, in de Bijbel, ligt ook de grondslag voor ons leven.

Jesaja heeft dus al geprofeteerd dat de Verlosser vanuit Sion Zijn volk (Jakob en zijn nakomelingen) zal reinigen van hun zonden, hun goddeloosheden zal afwenden.

Paulus zegt: Dat is in Gods raad besloten en dat is in de Bijbel aan ons geopenbaard. Zo mocht Paulus preken over de bekering van Israël. Dat zal dus gebeuren, want wat God gezegd heeft, gaat zeker gebeuren.

Nu kunnen we er ons natuurlijk erg in verdiepen wat het betekent dat heel Israël zalig zal worden. Dat mag ook, maar laten we wel bedenken dat deze brief is geschreven aan heidense Romeinen. We mogen met al onze ijver voor het Joodse volk – en dat is goed – nooit onszelf vergeten. Er is een egoïsme dat verkeerd is; dat is: materieel egoïsme en noem maar op. Maar heilsegoïsme is heel goed, een heel goede zaak. Want als dat Evangelie in mijn leven kracht doet, worden we allemaal een kleine Paulus. Ja, dan preken we terstond Christus. Dan zou je het iedereen wel willen vertellen, wat er nu in die Heiland te vinden is en hoe groot het is dat we de Heere mogen dienen. Genade maakt altijd gunnend en mededeelzaam – dat hoort erbij. Sla uzelf nu niet over. Deze tekst is ook voor u belangrijk, ook voor jou; of u nu jong of oud bent.

3. Een heerlijke lof

Gemeente, we staan in deze dienst stil bij de toekomst van het Joodse volk: *en alzo zal geheel Israël zalig worden.* Letten we ten slotte in onze derde gedachte nog op een

heerlijke lof. Dat zien we aan het einde van het hoofdstuk, als de apostel in vers 33 eindigt met: *O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!*

In de laatste verzen van dit hoofdstuk spreekt Paulus nog over de beloften van God. De Joden zijn weliswaar vijanden aangaande het Evangelie, maar toch beminden om der vaderen wil. Paulus heeft het over de heilsgeschiedenis en Gods weg door deze wereld. Hoe God nu Zijn weg gaat door de geschiedenis. Hoe Hij zondaren bekeert, uit Jood en heiden.

En dan komen we bij vers 33, een mooi einde van het hoofdstuk. Wij kunnen weleens dingen zeggen en dingen aan elkaar vertellen. Maar veel dingen zijn we al snel weer vergeten. Want ja, je hoort zoveel.

Maar als Paulus aan het slot van Romeinen 11 komt, gaat hij zingen. Er komt een zekere vervoering. Ziet u hem zitten? Hij schrijft (hij dicteerde de brief aan Tertius) en even houdt hij op.

En dan begint hij: *O, diepte des rijkdoms ...* Paulus begint Gods lof te zingen, zoals hij dat ook deed in de gevangenis van Filippi, toen hij daar met Silas gevangen zat. Dat doet hij ook weer hier in Romeinen 11. Hoe groot is de wijsheid van God! Dat Hij nu, zomaar door de geschiedenis heen, een gemeente vergadert uit Jood en uit heiden. Dat het Evangelie kracht doet en er mensen tot bekering komen. Dat de Heere Jezus is gekomen en dat Hij een volk zal vergaderen. En dat er eenmaal een nieuwe hemel en een nieuwe aarde komt, die uit de hemel neerdaalt. Dat heel de geschiedenis ten slotte uitloopt op de eer en de glorie van God.

En ja, dan begint Paulus te zingen. Dan gaat hij ook eindigen: *Uit Hem – uit God de Vader – door Hem – door God de Zoon – en tot Hem – tot God de Heilige Geest – zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Hem zij de grootheid in der eeuwigheid. Amen.*

Gemeente, daar kunnen we het mee doen!
Amen.

Slotzang: Psalm 131 vers 4:

Dat Isrel op den HEER' vertrouwt,
Zijn hoop op Gods ontferming bouw';
En stil berust' in Zijn beleid,
Van nu tot in all' eeuwigheid.